

Referat fra møde i aftagerpanelet for Mellemøststudier

Dato: 19-09-2019- 16.00-18.00

Hos: Udenrigsministeriet, Asiatisk Plads 2, København

Deltagere: Birgitte Vestermark (Danske Gymnasier), Mette Fenger (Dansk Flygtningehjælp), Malene Bøgesvang (Udenrigsministeriet), Charlotte Flindt Pedersen (Udenrigspolitisk selskab) og Kirstine Sinclair, SDU. Referent: Helene Christensen.

1. Velkomst v/studieleder Kirstine Sinclair

Kirstine Sinclair indledte mødet med at takke deltagerne for at møde op og Malene Bøgesvang, fordi hun ville være vært for vores møde denne gang. Møder med aftagerpaneler er nyttige i forhold til udvikling af vores uddannelser og i forhold til at holde kontakt med fagfæller i andre dele af arbejdsmarkedet, og det er interessant og sjovt, at vi kan skiftes til at lægge lokale til.

Aftagerpanelets funktion er bl.a. at sikre forbindelsen mellem studerende og arbejdsmarkedet, og rammerne for dét arbejde skitseres i det fremsendte kommissorium. Vi er interesserede i alle mulige former for inputs til, hvordan vi kan justere det faglige indhold og andre former for samarbejde, og på dette møde vil vi bl.a. gerne drøfte eksamensformer med jer. I et samarbejde med Mette Fenger, Dansk Flygtningehjælp, har vi forsøgt at tilbyde de studerende en mulighed for at skrive speciale med en ekstern medvejleder; men ingen har endnu bidt på. Siden har Jens Johansen, Hæren, har også tilbudt et lignende samarbejde om medvejledning. Vi hører meget gerne fra jer, hvis I har bud på lignende ting, vi kan prøve.

Malene Bøgesvang kommenterede, at ved de seneste par møder har der ikke været en studenterrepræsentant fra studiet, og hvad skyldes det? Kirstine Sinclair svarede, og reelt set har vi kun de studerende i de to første semestre. På 3. semester (dvs. i efterårssemesteret) er vores studerende i praktik, oftest i udlandet, og på 4. semester skriver de speciale. Hvis vi skal nå at involvere de studerende i f.eks. studienævnsarbejdet eller som faglig vejleder, skal vi fange dem allerede på 1. semester. Tidligere har vi afholdt disse møder med aftagerpanelet i foråret, hvor studenterrepræsentanterne på 2. semester havde større mulighed for at deltage; men i forbindelse med en tidligere revision af studieordningen flyttede vi disse møder med aftagerne til efteråret. Aftagerpanelet udtrykte ønske om igen at flytte mødet til forårssemesteret, fordi det er nyttigt og givende, at der også er deltagelse fra en studenterrepræsentant. Det blev derfor vedtaget, at møderne fremover afholdes sidst på forårssemesteret.

2. Status for vores uddannelse og optaget i 2019

Kirstine Sinclair oplyste, at på Det humanistiske fakultet, Institut for Historie og Center for Mellemøststudier er man kede af udsigten til lavere optag. Generelt er optaget på Humaniora gået ned på SDU, for nogle studiers vedkommende helt op til 20 – 30 procent. Dimensionerings snakken og beskæftigelsessituationen har sikkert indflydelse på de lavere tal, og bachelorstuderende er meget optagede af, hvad de kan blive, og hvordan beskæftigelsestallene er. Mellemøststudier er gået fra 40 til nu 25 studiepladser. På de tre kurser, der ligger på 1. semester, er henholdsvis 17, 21 og 23 tilmeldt, og i løbet af de første tre uger af dette semester har der siddet mellem 10 og 12 studerende i undervisningslokalet. Af dette års optag har

syv endnu ikke vist sig. Inden 1. oktober kontakter vi disse såkaldte spøgelsesstuderende og beder dem melde sig ud. Er de fortsat indskrevet efter 1. oktober, vil de nemlig tælle negativt i vores gennemførelses- og frafaldstal. Der er samlet set cirka 1/3 internationale studerende. I dette års optag er én fra hhv. Bosnien og Albanien; men ingen fra Tyskland eller England. På f.eks. BA i Oldtidskundskab har de optaget 30, hvoraf 21 indtil videre er mødt op, og på BA i Historie er optaget 93 mod 87 fremmødte. Faldet mellem optagne og fremmødte er tydeligvis voldsomt hos os. Vi er afventende og bekymrede set i lyset af, at vi bl.a. har gennemført en massiv rekrutteringskampagne på sociale medier i England og Tyskland. Vi plejer at have en del gode studerende fra disse to lande, i år er der ingen. Dietrich Jung har undersøgt det tyske marked og fundet ud af, at der er starter to nye uddannelser i Mellemøststudier, og flere er på vej. Det kan være en af forklaringerne. Birgitte Vestermark spurgte, om usikkerheden i forhold til Brexit også kan være en grund til de manglende studerende fra England i år, hvis de tror, at de ikke vil være i stand til at fuldføre uddannelsen. Kirstine Sinclair sagde, at i Danmark kan studerende både udgå at betale for deres uddannelse (tuition fee) og få SU; men at der har været debat om at ændre SU-reglerne, ligesom en generel reducering af studiepladser til udenlandske studerende også kan have spillet en rolle.

Kirstine Sinclair informerede om de nye studerendes BA-baggrunde, og Malene Bøgesvang spurgte, hvor mange, der kommer fra Statskundskab. Til det svarede Kirstine Sinclair, at de sidste par år har der ikke været nogen med samfundsfaglig baggrund. Vi har ikke ændret på adgangskravene; men dimensioneringen kan også spille ind her. Måske studerende med en samfundsfaglig bachelor ikke ønsker at tage en humanistisk uddannelse, fordi beskæftigelsessituationen omtales som ringere.

Kirstine Sinclair sagde videre, at uddannelsen bliver målt på fem nøgletal: forskningsbaseret undervisning, gennemførelsestid, internationalisering, frafald og beskæftigelse. Specielt vores tal for forskningsdækning og internationalisering er fine, og det eneste røde tal er beskæftigelsen. Dette skyldes, at tallene er 3-4 år gamle, og vi har stadig en pukkel af kandidater efter vores store optag i 2013/2014. Hvad angår tallene for frafald og gennemførelse, så er vi meget sårbare pga. den lave studenterbestand; falder bare én studerende fra eller bliver forsinket, kan det medføre røde lamper. Hvis en uddannelse to år i træk har tre eller flere røde lamper, risikeres lukning. SDUs tidligere rektor var meget optaget af Mellemøststudier og var en god ambassadør for uddannelsen, men den nuværende rektor deler tilsyneladende ikke interessen, selv om vi har forsøgt at gøre opmærksom på os selv.

Panelet var enige om, at det er vigtigt at fortælle positive historier om, hvad studerende kan bruge en humanistisk uddannelse til. Kirstine Sinclair kommenterede, at de to seneste år inviterede vi de studerende til Dansk Flygtningehjælp i Aarhus og til Forsvaret i København for at give de studerende et indblik i, hvad de kan bruge uddannelsen til, og vi fik penge fra dekanen til dækning af de studerendes rejseomkostninger. Til arrangementet i Aarhus mødte 8 op og i København måtte vi aflyse, fordi ingen meldte sig til, selv om arrangement lå om foråret en fredag eftermiddag uden for eksamensperioden. I studentermiljøundersøgelserne giver mange studerende udtryk for, at de er ensomme, og at der er for få sociale aktiviteter, så derfor kan det virkelig undre, at fremmødet er så lille.

Birgitte Vestermark sagde, at unge mennesker lever i en præstationskultur, hvor de er mere optaget af, hvad de skal kunne for at få en bestemt karakter, mod hvad de har lyst til at fordybe sig i. En betalt tur er ikke dét incitament, det var tidligere, og de fleste unge køber de bøger, der står på pensumlisten, og stort

set ikke andre. Kirstine Sinclair nævnte, at gymnasirektor Susan Mose, Sct. Knuds Gymnasium, Odense, for nylig kom med betragtningerne, at de fleste unge generelt er ambitiøse, men ikke specielt vedholdende. De har en høj grad af ydre motivation (eksamen) og en tilsvarende lav indre motivation (lyst og interesse). De har behov for forventningsafstemning, de læser ikke andet end det, de bliver bedt om, og de vil vide, hvad vi forventer af dem, og de skal hele tiden holdes til. Charlotte Flindt Petersen tilføjede, at fra samfundets side har vi reduceret de studerendes frihedsgrad, og derfor reagerer de studerende sikkert meget rationelt. Det har konsekvenser for studier, hvor der ikke er en direkte vej ud i job. Mellemøststudier kunne have gavn af, at studiet var længere, når der ikke er en direkte vej, og vejen i stedet går gennem projektansættelser og netværk. Rammebetingelserne er dårlige for Mellemøststudier. Kirstine Sinclair kommenterede, at hun håber, at det når at rette sig, før prorektor med uddannelsesansvar lukker uddannelsen.

Kirstine Sinclair nævnte herefter alumneundersøgelsen, SDU lavede i 2018, hvoraf det fremgik, at mange dimittender opnår uddannelsesrelevant beskæftigelse og kommer i jobs i kommuner, boligsociale sekretariater, organisationer, som analytikere i f.eks. hæren og forsvaret og som jobkonsulenter. Meget få lander i job, der ikke er studierelevante. Vi har forsøgt at vække vores alumneforening til live; men desværre fik vi kun interessetilkendegivelse fra fem personer. Måske er miljøet for lille til, at man kan lave relevante alumne-arrangementer.

Herefter drøftede panelet, hvad der kan gøres for at tiltrække flere studerende til Mellemøststudier (Humaniora). Følgende forslag blev præsenteret:

** Bringe omverdenen og virkeligheden tættere på de studerende:* Charlotte Flindt Petersen nævnte, at områdestudier har brug for at få virkeligheden tæt på og foreslog, at SDU kunne være samlingspunkt for møder og arrangementer mellem studerende og f.eks. Det danske institut i Damaskus, Det danske hus i Palæstina, EuroMed Rights, DEDI (The Danish Egyptian Dialogue Initiative), Kvinfor og danske ambassadører fra regionen. Ville en studenterorganisation kunne planlægge disse arrangementer med støtte fra SDU? Malene Bøgesvang nævnte, at i Udenrigsministeriet er et af deres fokuspunkter at facilitere møder mellem ambassadører og f.eks. studerende netop med henblik på at bringe virkeligheden tættere på.

** Opfordre de studerende til at arrangere egne studieture*

Charlotte Flindt Petersen spurgte videre, om uddannelsen laver studieture, hvortil Kirstine Sinclair svarede, at det har vi gjort tidligere; men at der ikke længere er økonomi eller timer til det. Vi kan i stedet opfordre de studerende til selv at arrangere egne studieture.

** Få fortalere for humanister i utraditionelle stillinger til at skrive kronik*

Panelet udtrykte bekymring over, at mange studerende ser ud til at fravælge humanistiske uddannelser, fordi disse uddannelser ofte kædes sammen med en vanskelig beskæftigelsessituation og ikke-oplagte karriereveje. Birgitte Vestermark mente, at humanistiske uddannelser er genstand for "humaniora-bashing". Panelet opfordrede til, at man finder folk fra det offentlige eller private, der kan se værdien af humanistiske uddannelser; men som ikke nødvendigvis selv har en humanistisk baggrund og får disse mennesker til f.eks. at skrive en kronik.

I forlængelse deraf anbefalede panelet at

** Udfolde karrierehistorier på LinkedIn*

Malene Bøgesvang spurgte, om SDU/centeret har en profil på LinkedIn. Det er en meget relevant kanal for f.eks. employer advocacy i form af udfoldning af historier om, hvad medarbejderne laver, og kanalen bruges i stigende grad i Udenrigsministeriet.

** Oprette mentorordning for hele humaniora*

Charlotte Flindt Petersen fortalte, at på hendes arbejdsplads har hun en ungdomsorganisation. Ifm. den annoncerede de efter mentorer til 30 unge, der ønskede en mentor. 30 meldte sig som mentor, og alle var meget glade for mødet. De overvejer nu at lave en særlig ordning for humaniora-uddannede. Ville man kunne lave en tilsvarende ordning på Humaniora generelt?

** Eksplicitere mulige studenterjobs i Odense for studerende*

Panelet var enige om, at den bedste mulighed for at få arbejdserfaring og efterfølgende job er gennem relevante studenterjobs, og det kunne f.eks. være ved Center for frivilligt arbejde, Røde Kors eller Socialstyrelsen. At få et relevant studenterjob indebærer også at man er villig til at gøre en ekstra indsats, som f.eks. at pendle langt.

3. Kandidatuddannelsen fremover

a. Ændringer af eksamensformer?

Aftagerpanelet fik inden mødet tilsendt oversigt over de nuværende eksamensformer, og Kirstine Sinclair sagde indledningsvis, at studierne jævnlige bliver bedt om at opdatere studieordninger og fagbeskrivelser; men vi har aldrig spurgt aftagerne, om vores eksamensformer giver mening i forhold til den type opgaver, vores studerende løser ude hos jer, aftagerne. Det faglige rationale ved valg af eksamensformer er, at de studerende skal trænes i forskellige discipliner og ikke bare hjemmeopgaver og mundtlige eksamener. Vi har eksempelvis introduceret essay-eksamen, hvor de studerende på baggrund af en læst tekst skal træne argumentation. Essay som eksamensform er vellykket, fordi vi ser, at de studerende afleverer øvelser løbende og bliver bedre i løbet af semesteret. Eksamen er indeholdt i undervisningen og er også træning til specialet. Malene Bøgesvang kommenterede, at det er en god idé, fordi det sikrer løbende deltagelse i stedet for intensiv læsning lige op til eksamen.

Kirstine Sinclair nævnte videre, at en anden genre er *praktikrapporten*, som er en egentlig afrapportering fra praktikopholdet. De studerende skal argumentere for, hvad de har bidraget med, og hvad de har fået med derfra. Charlotte Flindt Petersen sagde, at det er en god eksamensform, fordi den også forpligter praktikstedet til at sørge for, at den studerende faktisk også får noget ud af opholdet. Kirstine Sinclair oplyste, at for nogle år siden fik vi, med aftagerpanelets opbakning, lov til at skruer praktikopholdet op til 20 ECTS. Som genre er *"rapport"* velfungerende. Vi har også den almindelige *"frie skriftlige hjemmeopgave"*, hvor man formulerer et problem selv. Denne supplerer eksamensformen *"bunden hjemmeopgave"*, hvor vi tester de studerende i pensum (underviseren formulerer et spørgsmål til pensum). Eksamensformen *"synopsis"* har erstattet den klassiske mundtlige eksamen, og især

underviserne er glade for synopsis. De studerende vælger selv et problem, som underviser godkender, og med udgangspunkt i problemet udarbejdes en synopsis på to – tre sider, som danner baggrund for eksamensdiskussionen. Ved synopsis ligger forberedelsesarbejdet hos de studerende, og man har en løbende dialog med de studerende. Denne eksamensform er mere inspirerende som underviser, fordi man ikke skal høre det samme svar 17 gange i løbet af eksamen, og diskussionen bliver mere realistisk. Endelig har vi specialet, som er en stor, fri skriftlig hjemmeopgave.

I forlængelse heraf spurgte Malene Bøgesvang, om studerende på Mellemøststudier får gode praktikpladser? Til det svarede Kirstine Sinclair, at de ikke altid får 1. eller 2. prioritet, og at nogle skriver mange ansøgninger; men alle ender med at finde en plads. De studerende synes, det er hårdt, at de selv er ansvarlige for at finde en praktikpladsen. På centeret har vi en database over praktiksteder, som vi gør tilgængelig for de studerende; men alligevel synes de studerende, at det er hårdt, selv om det er en del af øvelsen. Vores studerende vil gerne ud på ambassader, men de står ikke øverst på ambassadernes ønskeliste; det gør som regel statskundskabsstuderende. Malene Bøgesvang kommenterede, at der er en ændring i gang ude på ambassaderne, hvor arbejdet mere går over mod kommunikation, og der kan studerende fra Mellemøststudier være med, særligt hvis de er dygtige til at lave fængende opslag på de sociale medier.

Kirstine Sinclair spurgte herefter, om disse nævnte eksamensformer rammer de arbejdsopgaver, de studerende kommer ud i hos aftagerne, og aftagerpanelet havde følgende forslag til mulige, nye genrer:

- * Policy brief
- * Projektansøgning
- * Sagsnotat
- * Kronik
- * Podcast (eller manuskript til en podcast. De studerende skal dog ikke ende med at gå mere op i teknik end i indhold)
- * Video

Panelet fremhævede tre egenskaber og kompetencer, som det for dem som aftagere er helt essentielt, at de studerende besidder:

- * Evnen til at skrive korrekt
- * Evnen til at lave en mundtlig fremlæggelse med gode pointer
- * Evnen til at kunne præstere under tidspres: Man får udleveret flere tekster, som man hurtigt skal danne sig et overblik over og lave en sammenfatning af. Kan man forestille sig, at de studerende skal lave et essay som en stedprøve på SDU for at vænne / tvinge dem til at komme i gang med at skrive under pres?

Specialet

Kirstine Sinclair sagde, at de studerende begynder at forberede specialet allerede i november, hvor de også er i praktik og følger et online-kursus. Specialet kan være en øvelse til en ph.d.-afhandling; men vi har næsten ingen ph.d.-studerende længere. Vil det give mening, hvis de studerende kunne vælge mellem flere formater af specialet, ét format kunne f.eks. indeholde flere elementer: noget skriftligt og en podcast

etc.? Panelet gav udtryk for, at specialet opretholdes i nuværende form, fordi der skal være plads til fordybelse. Hvis de studerende ikke evner at fordybe sig i noget, skal de trænes i det.

Ph.d.

På panelets forespørgsel orienterede Kirstine Sinclair om muligheden for ph.d.-stillinger på SDU: Alle fuldfinansierede ph.d.-stillinger er sparet væk, og tilbage er kun de eksterne finansierede, hvor forskere søger midler og tilknytter en egnet studerende. Tidligere kunne en studerende selv formulere et projekt; men nu formuleres en skitse til et projekt enten af en professor eller en lektor, og det betyder ofte, at de studerende har en lavere tilknytningsgrad til projektet. Mod 2023 skal 50 % af forskningen være finansieret af eksterne midler. Det samme er tilfældet på de andre universiteter; men midlerne bliver ikke flere. Meget af vores tid i dag bliver brugt på at søge om midler og snakke om ansøgninger. Charlotte Flindt Petersen kommenterede, at inden for disse rammer må det være vanskeligt for lederne at finde en egen profil, når pengene skal komme udefra. Hvordan kan man så skille sig ud? Birgitte Vestermark tilføjede, at med reference til sagen på Aarhus Universitet, der måtte trække en rapport tilbage, så kan man diskutere rationalet i, at man skal søge penge udefra. Er det med til at sikre den rette, uvildige forskning? Kirstine Sinclair sluttede af med at sige, at det også gør det svært at gennemskue rekrutteringsmønstret, når universiteterne er helt afhængige af midler udefra.

På baggrund af panelets diskussion konkluderede Kirstine Sinclair, at de studerende skal trænes i at skrive mere, kortere og under tidspres, og at specialet skal fastholdes, fordi det stort set er de studerendes eneste mulighed for fordybelse. Hun noterede også panelets spændende forslag til nye eksamensgenrer.

4. Nyt fra panelets medlemmer

Kirstine Sinclair opfordrede panelets medlemmer til at fortælle, hvad der sker hos dem i nyansættelses-sammenhæng, specielt med fokus på tendenser, vi skal være opmærksomme på.

Malene Bøgesvang (Udenrigsministeriet): Hos UM er der i ansættelsessammenhæng fortsat fokus på generalistkompetencer, og UM kalder folk med meget forskellige uddannelsesbaggrunde til samtale. Dog er det hendes personlige oplevelse fra ansættelsespaneler, at humanister ikke er så gode til at gå til samtaler, hvor det kræves, at de ridser de store linjer op. Det synes kandidater fra de samfundsvidenskabelige studier at være bedre trænet i.

Charlotte Flindt Petersen (Udenrigspolitisk selskab): Mine to seneste medarbejdere er lige startet i Udenrigsministeriet, og deres baggrund er ikke cand.scient.pol. Hos mig får de det håndværksmæssige fundament gennem at arbejde i et projekt, lave kommunikation, udarbejde sagsnotater og administration. Hos os er det vigtigt, at man kan lave en samfundsfaglig analyse og formidle den godt og præcist skriftligt.

Mette Fenger (Dansk Flygtningehjælp): Hos os er mange ansat enten som freelance eller på projektbasis. Vi har mere fokus på at tage praktikanter; men er dog stødt på en udfordring. Vi kan godt tage praktikanter i DFH Integration; men tilsyneladende ikke i International afdeling, og det vil jeg undersøge.

5. Udviklingsarbejdet med uddannelsen, nye muligheder?

Panelet snakkede herefter om konsulentbranchen som en indgangsvinkel for studerende på Mellemøst-studier til job. Eksempelvis ansætter konsulenthuse som Cowi, Rambøll og Niras ofte folk til f.eks. projekter, at lave ansøgninger og til at overskue store datamængder, og Cowi byggede på et tidspunkt fire lufthavne i Oman. Af andre muligheder for projektansættelser blev nævnt Dansk industri, handicap-organisationer, der også arbejder internationalt, og fagforeninger, der får penge til at lave projekter i udlandet.

Mette Fenger spurgte, om temaet migration kan introduceres til uddannelsen for evt. at lokke flere studerende til? Kirstine Sinclair svarede, at migration er indeholdt i faget Mediterranean perspectives; men da den nuværende underviser i overskuelig fremtid går på pension, kan indholdet af og titlen på faget måske blive ændret. Vi har ligeledes på centeret diskuteret at inkludere flygtningeproblematikker; men det bliver vanskeligt uden at have en juridisk vinkel, som vi ikke selv har på centeret, og vi har ikke midler til at købe folk udefra.

Kirstine Sinclair opsummerede panelets anbefalinger: mere samarbejde med erhvervsliv, aftagere, ambassader og ngo'er med henblik på at bringe verden tættere på de studerende.

6. Organisering af næste møde

Mette Fenger tilbød at lægge lokale til det næste møde i aftagerpanelet i slutningen af maj 2020 i Aarhus, og det blev aftalt, at SDU snarest muligt kontakter hende med henblik på at få fastsat en dato.

7. Eventuelt

Jævnfør panelets anbefalinger vil Kirstine Sinclair kontakte SDU RIO (Research & Innovation Organisation) og foreslå dem at lave genreintroduktioner i forbindelse med jobsøgningskurser (social media, podcast, projektansøgning, policy brief og sagsnotat).